

DOI: 10.58423/2786-6742/2024-6-264-280
УДК 338.001.36

Юлія ГРИБОВСЬКА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку
Дніпровський державний технічний університет,
м. Кам'янське, Україна
ORCID ID: 0000-0001-5205-9045
Scopus Author ID: 57220810422

Ангеліна ШИЛКО

здобувачка першого (бакалаврського) рівня
Дніпровський державний технічний університет
м. Кам'янське, Україна

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ЛІКУВАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Анотація. Стаття присвячена діагностиці фінансового стану лікувального закладу охорони здоров'я. Метою статті є представлення результатів аналізу фінансового стану комунального підприємства «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня імені І. І. Мечникова» Дніпропетровської обласної ради за 2020 – 2022 рр. Авторами використано основні традиційні методичні прийоми фінансового аналізу: прийом порівняння, за допомогою якого проводився аналіз даних звітного року з базовим та попереднім роками; метод групування інформації – поділ сукупності досліджуваних фінансових показників на однорідні групи за єдиною ознакою для визначення структури та питомої ваги, установлення взаємозв'язку досліджуваних фінансових показників; табличний метод – відображення фінансових аналітичних даних у формі таблиць. Досліджено сучасні підходи до трактування сутності фінансового стану підприємства та сформовано узагальнене визначення даного поняття. Здійснено комплексний аналіз фінансового стану клінічної лікарні імені І. І. Мечникова та досліджено: динаміку і структуру майна, джерела формування капіталу, дебіторську заборгованість, зобов'язання і забезпечення, наведено показники оцінки ліквідності й платоспроможності, проведено аналіз фінансових результатів діяльності та елементів операційних витрат лікарні на основі зібраної інформації під час проходження виробничої практики у лікувальному закладі. Вихідними даними слугували баланси, звіти про фінансові результати та примітки до річної фінансової звітності комунального підприємства «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня імені І. І. Мечникова». На основі проведеного аналізу розроблено рекомендації, направлені на покращення фінансово-господарського стану лікарні та розширення її грошових надходжень. Доцільно збільшити обсяг запасів лікарні, питома вага яких в оборотних активах зменшилася на кінець 2022 р., порівняно з 2020 р. Рекомендованим є розширення надання платних медичних послуг населенню, що забезпечить надходження додаткових грошових коштів на рахунки лікарні. Оскільки протягом 2021 – 2022 рр. відсутнє придбання основних засобів за власні кошти, доцільно в найближчі роки забезпечити їх надходження, враховуючи, що медичне обладнання та інструменти постійно оновлюються й удосконалюються, а наявні – застарівають та зношуються. Позитивним є нарощування капітального будівництва за рахунок розширення, переобладнання і капітального ремонту лікувальних приміщень. Впровадження наданих рекомендацій в практичну діяльність лікарні сприятиме покращенню показників її фінансово-господарського стану.

Ключові слова: лікувальний заклад охорони здоров'я, фінансовий аналіз, фінансова звітність, фінансовий стан.

JEL Classification: M49

Absztrakt. A cikk az egészségügyi intézmény pénzügyi helyzetének felmérésére szolgál. A cikk célja, hogy bemutassa a Dnyipropetrovszki Területi Tanács Mecsnikov I. I. Dnyipropetrovszki Megyei Klinikai Kórház c. kommunális vállalkozás pénzügyi helyzetének elemzésének eredményeit a 2020-2022 közötti időszakra. A szerzők a pénzügyi elemzés főbb hagyományos módszertani technikáit alkalmazták: az összehasonlító módszert, amellyel a beszámolási év adatait elemezték a bázis- és az előző évekkkel; az információcsoportosítás módszere – a vizsgált pénzügyi mutatók halmazának homogén csoportokba osztása egy jellemző alapján a szerkezet és a fajsúly meghatározásához, a vizsgált pénzügyi mutatók közötti kapcsolat megállapítása érdekében; táblázatos módszer - pénzügyi elemzési adatok bemutatása táblázatok formájában. Tanulmányozták a vállalkozás pénzügyi helyzete lényegének értelmezésének modern megközelítéseit, és kidolgozták a fogalom általános definícióját. Elkészült a Mecsnikov I. I. Klinikai Kórház pénzügyi helyzetének átfogó elemzése és a következők elemzése: a vagyon dinamikája és szerkezete, a tőkefelhalmozás forrásai, a követelések, a kötelezettségek és a biztosítékok, a likviditási és fizetőképességi értékelés mutatói, többek között a kórház működésének pénzügyi eredményeinek és a működési költségek elemeinek elemzése az egészségügyi intézményben végzett ipari gyakorlat során gyűjtött információk alapján. A forrásadatok a Mecsnikov I. I. Dnyipropetrovszki Megyei Klinikai Kórház c. kommunális vállalkozás mérlegei, a pénzügyi eredményekről szóló jelentések és az éves pénzügyi kimutatásokhoz fűzött megjegyzések voltak. Az elemzés alapján javaslatokat dolgoztak ki a kórház pénzügyi-gazdasági állapotának javítására, valamint bevételeinek növelésére. Célszerű növelni a kórház állományának volumenét, melynek forgóeszközökben fajlagos súlya 2022 végére csökkent 2020-hoz képest. Javasolt a lakossági fizetős egészségügyi szolgáltatások bővítése, amely biztosítja további pénzeszközök beérkezését a kórház számláira. Mivel a 2021-2022-es időszakban nincs önerőből tárgyi eszköz vásárlás, célszerű ezek beérkezéséről a következő években gondoskodni, tekintettel arra, hogy az orvosi eszközök és műszerek folyamatosan frissülnek, fejlesztenek, a meglévők pedig elavulnak, elhasználódnak. Pozitívum, hogy az egészségügyi létesítmények bővítése, átalakítása, tőkejavítása miatt megnövekedett a tőkeépítés. Az ajánlások megvalósítása a kórház gyakorlati munkájában hozzájárul a pénzügyi-gazdasági állapot mutatóinak javításához.

Kulcsszavak: egészségügyi intézmény, pénzügyi elemzés, pénzügyi beszámoló, pénzügyi helyzet.

Abstract. The article is dedicated to diagnosing the financial position of a healthcare institution. A purpose of the article is to present outcomes of the 2020-2022 financial position analysis for the I. I. Mechnykov Dnipro Regional Clinical Hospital Municipal Enterprise of the Dnipropetrovsk Regional Council. The authors have applied the main methodical approaches of the financial analysis: the comparison used to compare current year data with those of basic and previous years; the information grouping method - dividing a set of examined financial indices into homogenous groups by a single feature for determining the structure and a share, as well as establishing an interrelation between the examined financial indices; the table method - expressing financial analytical data in the table format. The authors have researched contemporary approaches to defining the enterprise financial position essence and have formulated a general definition for this notion. The authors have done the complex analysis of the financial position for the I. I. Mechnykov Clinical Hospital, have researched the dynamics and structure of property, equity sources, receivables, payables, and provisions, have disclosed liquidity and solvency ratios, have analysed profits and losses alongside elements of the hospital's operating expenses on the basis of collected information in the process of undergoing a practical training at the medical institution. Initial data have encompassed balance sheets, profit and loss statements, and annual financial report appendices of the I. I. Mechnykov Dnipro Regional Clinical Hospital Municipal Enterprise. Drawing on the above-mentioned analysis, the authors have developed recommendations aimed at enhancing the financial and economic position of the hospital and extending its monetary incomes. It is expedient to increase the amount of inventories since their share in current assets decreased as of the end of 2022 compared to 2020. The authors recommend extending a list of paid services delivered to the population. This step will ensure transferring additional monetary funds to the hospital's bank accounts. Within 2021-2022, the hospital hasn't been purchasing fixed assets at

the expense of its own funds. Hence, it is expedient to ensure their transfer in the coming years, taking into consideration that medical equipment and tools are permanently renovated and improved, and the possessed ones get depreciated and amortized. A positive tendency is the build-up of the capital construction at the expense of extension, alteration, and major repairs of the health care facilities. Implementing the suggested recommendations into the practical activity of the hospital will foster the improvement of its financial and economic position.

Keywords: *healthcare institution, financial analysis, financial statements, financial position.*

Постановка проблеми. Проведення аналізу фінансового стану підприємства є першим кроком для досягнення фінансової стабільності його діяльності. В іноземній літературі фінансовий стан як поняття майже не зустрічається, воно розглядається загалом як процес аналізу результатів діяльності підприємства, в деяких випадках лише зі сторони балансу фірми.

Фінансовий аналіз дає можливість досліджувати структуру та динаміку змін, що відбуваються у сфері активів, капіталу, витрат, грошових потоків і фінансового результату, а також зв'язки між змінами [1]. Отриманий фінансовий результат чи структура зобов'язань визначають стан суб'єктів охорони здоров'я та спосіб управління ними [2].

Медичні заклади у своїх періодичних звітах про діяльність ґрунтуються переважно на даних балансів, звітів про прибутки та збитки, звітів про фінансовий стан (у разі, коли звіт перевіряється державним аудитором), а також на аналізі економічних показників [3].

Коефіцієнтний аналіз дозволяє досліджувати взаємозв'язки між окремими елементами, включеними до фінансової звітності, що дає змогу оцінити фінансовий стан компанії [4]. Обчислюють зв'язок між даними, що містяться в балансі або звіті про прибутки та збитки з подальшим порівнянням отриманих значень з базовими значеннями або зі значеннями інших підприємств [5]. Значна увага оцінці фінансового стану галузі охорони здоров'я приділена науковцями з Польщі [6].

У вітчизняній науковій літературі провідні науковці по-різному трактують поняття «фінансовий стан». Черниш С. С. виокремлює фінансовий стан підприємства як комплексне поняття, що виникає як результат взаємодії всіх системних елементів фінансової діяльності суб'єкта господарювання [7].

Савицька Г. В. під фінансовим станом розуміє економічну категорію, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу [8]. Аналогічної думки дотримується й І. Ф. Прокопенко [9].

Білик М. Д., О. В. Павловська, Н. М. Притуляк та Н. Ю. Невмержицька фінансовий стан трактують як найважливішу характеристику економічної діяльності підприємства, яка визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства та його партнерів із фінансових та інших відносин [10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За визначенням І. О. Бланка фінансовий стан – це стан збалансованості й ефективного використання структурних елементів активів та капіталу господарюючого суб'єкта [11, с. 474]. Черненко К. П. фінансовий стан розуміє як комплексне поняття, що демонструє рівень реальної та потенційно можливої фінансової спроможності підприємства здійснювати свою операційну, фінансову й інвестиційну діяльність, що характеризується рядом показників та коефіцієнтів [12].

Чепка В. В., І. М. Свідерська та Ю. О. Гавриленко сформуvalи власне визначення поняття «фінансовий стан підприємства» – це система фінансових відносин, що визначається сукупністю виробничо-господарських факторів та характеризується комплексом показників, що відображають наявність, ефективність розміщення й використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, а також його конкурентоспроможність та здатність підприємства фінансувати свою діяльність [13, с. 99].

Білик М. Д. та Котов І. Л [14, с. 87] пропонують розглядати фінансовий стан підприємства як реальну (фіксовану на момент часу) й потенційну фінансову спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою. Подібної думки притримується також М. Я. Дем'яненко [15, с. 378].

Узагальнюючи різні визначення, сформулюємо власне. Фінансовий стан – це комплекс показників і коефіцієнтів, отриманих в ході проведення фінансового аналізу діяльності підприємства, які характеризують рівень реальної та потенційно можливої фінансової спроможності підприємства здійснювати свою операційну, фінансову та інвестиційну діяльність за аналізований період.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи різні підходи до проведення фінансового аналізу у міжнародній та вітчизняній практиці, виникає потреба у їх систематизації, оптимізації та поєднанні при проведенні оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в проведенні аналізу показників фінансового стану комунального підприємства «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня імені І. І. Мечникова» Дніпропетровської обласної ради за 2020 – 2022 рр. (далі – КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА»).

Завдання дослідження:

- вивчення сутності поняття «фінансовий стан» та формулювання власного визначення;
- короткий огляд предмету діяльності лікарні;
- проведення оцінки фінансового стану досліджуваного підприємства;
- надання рекомендацій, втілення яких в практичну діяльність лікарні сприятиме покращенню показників її фінансово-господарського стану.

Наукова новизна полягає в проведенні аналізу фінансового стану КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр. на основі зібраної інформації під час проходження виробничої практики здобувачкою вищої освіти у лікувальному закладі.

Матеріали та методи. Вихідними даними слугували дані балансів, звітів про фінансові результати та приміток до річної фінансової звітності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Авторами використано основні традиційні методичні прийоми фінансового аналізу:

- прийом порівняння – для проведення аналізу даних звітного року з базовим та попереднім роками;

- метод групування інформації – для поділу сукупності досліджуваних фінансових показників на однорідні групи за єдиною ознакою для визначення структури та питомої ваги, установлення взаємозв'язку досліджуваних фінансових показників;

- табличний метод – для відображення фінансових аналітичних даних у формі таблиць.

Виклад основного матеріалу дослідження. З 2014 року лікарі КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» героїчно рятують бійців з передової, і виконують все можливе та неможливе задля порятунку життів. Медичний заклад був заснований у 1798 році для боротьби з холерою та тифом. На момент відкриття у лікарні працював лише один лікар.

КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» Дніпропетровської обласної ради є провідним лікувальним закладом охорони здоров'я – комунальним унітарним некомерційним підприємством, що надає послуги третинної/високоспеціалізованої допомоги будь-яким особам у порядку та на умовах, установлених законодавством України.

Предметом діяльності лікарні є, зокрема:

- створення умов, необхідних для забезпечення доступної та якісної медичної допомоги населенню, організація належного управління внутрішнім лікувально-діагностичним процесом та ефективне використання майна й інших ресурсів підприємства;

- надання пацієнтам відповідно до законодавства України на безоплатній та платній основі послуг третинної/високоспеціалізованої стаціонарної медичної допомоги, у тому числі екстреної (невідкладної), необхідної для забезпечення належних профілактики, діагностики і лікування хвороб, травм, отруєнь чи інших розладів здоров'я, медичного контролю за перебігом вагітності й ведення пологів і післяпологового періоду.

Фінансовий аналіз є важливим інструментом, який використовується для оцінки фінансового стану підприємства.

Першочерговим напрямом загального оцінювання діяльності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» є аналіз його майнового стану за інформацією балансів, табл. 1.

Аналіз майнового стану показав, що у 2022 р. вартість майна лікарні, порівняно з 2020 р., збільшилася на 988958 тис. грн або у 2,8 рази. Вартість необоротних активів зросла на 912846 тис. грн, або у 3,3 рази, зокрема вартість основних засобів підвищилась на 875710 тис. грн або у 3,3 рази.

Таблиця 1.
Динаміка та структура майна КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)*

Види активів	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) 2022 р. до 2020 р	
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8
Майно – всього	53975 1	100,0	1236518	100,0	1528709	100,0	+988958	у 2,8 р. б.
1. Необоротні активи	39135 8	72,5	1123299	90,8	1304204	85,3	+912846	у 3,3 р. б.
1.1. Нематеріальні активи	-	-	-	-	50	0,0	+50	X
1.2. Незавершені капітальні інвестиції	15047	2,8	15738	1,3	52133	3,4	+37086	у 3,5 р. б.
1.3. Основні засоби	37631 1	69,7	1107561	89,5	1252021	81,9	+875710	у 3,3 р. б.
2. Оборотні активи	14839 3	27,5	113219	9,2	224505	14,7	+76112	у 1,5 р. б.
2.1. Запаси	87051	16,1	60722	4,9	116757	7,6	+29706	+134,1
2.2. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1457	0,3	-	-	-	-	-1457	X
2.3. Дебіторська заборгованість з бюджетом	14743	2,7	-	-	-	-	-14743	X
2.4. Інша поточна дебіторська заборгованість	312	0,1	2082	0,2	669	0,1	+357	у 2,1 р. б.
2.5. Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	44713	8,3	50415	4,1	106980	7,0	+62267	у 2,4 р. б.
2.6. Витрати майбутніх періодів	117	0,0	-	-	99	0,0	-18	-84,6

* Сформовано авторами на основі даних балансів КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Вартість оборотних активів збільшилася на кінець 2022 р., порівняно з 2020 р., на 76112 тис. грн або у 1,5 рази. Зросла вартість запасів на 29706 тис. грн або на 34,1 %. Дебіторська заборгованість скоротилася: за надані послуги – на 1457 тис. грн, за розрахунками з бюджетом – на 14743 тис. грн. Динаміку та структуру джерел формування капіталу лікарні відображено у табл. 2.

Таблиця 2.

Динаміка та структура джерел формування капіталу
КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)*

Види пасивів	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) 2022 р. до 2020 р	
	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	суми, тис. грн	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8
Джерела формування капіталу – всього	539751	100,0	1236518	100,0	1528709	100,0	+988958	у 2,8 р. б.
1. Власний капітал	470935	87,3	1190786	96,3	1329818	87,0	+858883	у 2,8 р. б.
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал	284017	52,6	-	-	-	-	-284017	X
1.2. Капітал у дооцінках	-	-	703251	56,9	702424	46,0	+702424	X
1.2. Додатковий капітал	169350	31,4	348870	28,2	410007	26,8	+240657	у 2,4 р. б.
1.3. Нерозподілений прибуток	17568	3,3	138665	11,2	217387	14,2	+199819	у 12,4 р. б.
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	15047	2,8	19929	1,6	83132	5,4	+68085	у 5,5 р. б.
2.1. Цільове фінансування	15047	2,8	19929	1,6	83132	5,4	+68085	у 5,5 р. б.
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	53769	9,9	25803	2,1	115759	7,6	+61990	у 2,2 р. б.
3.1. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	53457	9,9	-	-	-	-	-53457	X
3.2. Поточна кредиторська заборгованість зі страхування	312	0,0	510	0,1	-	-	-312	X
3.3. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	-	-	13	0,0	13	0,0	+13	X
3.4. Доходи майбутніх періодів	-	-	25271	2,0	115411	7,5	+115411	X
3.5. Інші поточні зобов'язання	-	-	-	-	335	0,1	+335	X

* Сформовано авторами на основі даних балансів КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Результати проведеного аналізу підтвердили, що вартість джерел формування капіталу лікарні на кінець 2022 р., порівняно з 2020 р., зросла на

988958 тис. грн або у 2,8 разів.

Величина власного капіталу збільшилася на 858883 тис. грн або у 2,8 разів. Капітал у дооцінках зріс на 702424 тис. грн. Нерозподілений прибуток збільшився на 199819 тис. грн або у 12,4 рази.

Негативними змінами є збільшення на кінець звітного, порівняно з базовим роком, довгострокових зобов'язань і забезпечень на 68085 тис. грн або у 5,5 рази.

Наступним етапом аналізу є оцінка розміру, структури (за видами) і динаміки дебіторської заборгованості КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу, табл. 3.

Таблиця 3.

**Динаміка та структура дебіторської заборгованості
 КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)***

Види дебіторської заборгованості	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) 2022 р. до 2020 р.	
	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	суми, тис. грн	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1457	8,8	-	-	-	-	-1457	X
Дебіторська заборгованість за розрахунками:								
З бюджетом	14743	89,3	-	-	-	-	-14743	X
Інша поточна дебіторська заборгованість	312	1,9	2082	100,0	669	100,0	+357	у 2,1 р. б.
Всього	16512	100,0	2082	100,0	669	100,0	-15843	-95,9

* Сформовано авторами на основі даних балансів КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Аналіз даних табл. 3 підтвердив, що сума дебіторської заборгованості лікарні у 2022 р., порівняно з 2020 р., зменшилась на 15843 тис. грн або на 95,9 %.

Скоротилася дебіторська заборгованість з бюджетом на 14743 тис. грн та дебіторська заборгованість за надані послуги на 1457 тис. грн. Збільшилась інша поточна дебіторська заборгованість на 357 тис. грн або у 2,1 рази.

Склад та структуру поточних і довгострокових зобов'язань та забезпечень представлено у табл. 4.

З даних табл. 4 можна побачити, що на кінець 2022 р., порівняно з 2020 р., величина зобов'язань та забезпечень лікарні збільшилась на 130075 тис. грн або у 2,9 рази. При цьому сума довгострокових забезпечень (цільове фінансування) зросла на 68085 тис. грн або у 5,5 рази. Величина поточних зобов'язань і забезпечень збільшилась на 61990 тис. грн або у 2,2 рази за рахунок зростання доходів майбутніх періодів на 115411 тис. грн та інших поточних зобов'язань – на 335 тис. грн.

Таблиця 4.

**Динаміка і структура зобов'язань та забезпечень КП «ДОКЛ
ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)***

Види зобов'язань	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) 2022 р. до 2020 р.	
	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	сума, тис. грн	у % до суми	суми, тис. грн	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення:								
	15047	21,9	19929	43,6	83132	41,8	+68085	у 5,5 р. б.
1.1. Цільове фінансування	15047	21,9	19929	43,6	83132	41,8	+68085	у 5,5 р. б.
2. Поточні зобов'язання і забезпечення, в т.ч. за:								
розрахунками з бюджетом	53769	78,1	25794	56,4	115759	58,2	+61990	у 2,2 р. б.
розрахунками зі страхування	53457	77,7	-	-	-	-	-53457	X
розрахунками з оплати праці	312	0,4	510	1,1	-	-	-312	X
Доходи майбутніх періодів	-	-	13	0,0	13	0,0	+13	X
Інші поточні зобов'язання	-	-	25271	55,3	115411	58,0	+115411	X
Всього:	68816	100,0	45723	100,0	198891	100,0	+130075	у 2,9 р. б.

* Сформовано авторами на основі даних балансів КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Аналізуючи структуру поточних зобов'язань і забезпечень, можна зробити висновок, що на кінець 2022 р. найбільшу питому вагу займають доходи майбутніх періодів – 58,0 %, тоді як на кінець 2020 р. вони відсутні.

Ліквідність підприємства – це його здатність швидко продати активи й одержати кошти для оплати своїх зобов'язань. Ліквідність характеризує здатність лікарні швидко погасити свої фінансові зобов'язання.

Використаємо дані табл. 5 для оцінки платоспроможності лікарні за системою показників, які мають назву коефіцієнтів ліквідності.

Отримані значення коефіцієнта абсолютної ліквідності протягом досліджуваних 2020 – 2022 рр. перевищують нормативні значення і підтверджують спроможність лікарні погасити поточні зобов'язання високоліквідними оборотними активами.

Таблиця 5.

**Показники оцінки ліквідності та платоспроможності
 КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)***

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення (+;-) 2022 р. до 2020 р.
		2020	2021	2022	
A	1	2	3	4	5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	2,760	4,388	1,940	-0,820
Проміжний коефіцієнт покриття	>0,7	1,141	2,035	0,931	-0,210
Загальний коефіцієнт покриття	>1,5	0,832	1,954	0,924	+0,092

* Сформовано авторами на основі даних балансів КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Розраховані значення проміжного коефіцієнта покриття свідчать про спроможність лікувального закладу погасити поточні зобов'язання, використавши поряд з високоліквідними активами поточну дебіторську заборгованість.

За розрахованими коефіцієнтами КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» є платоспроможним та ліквідним.

Значення загального коефіцієнта покриття для 2020 р. та 2022 р. є меншими від нормативного: на 1 грн поточних зобов'язань припадало відповідно 0,83 грн. та 0,92 грн. оборотних активів лікарні (при нормативі > 1,5).

У цілому, КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» має високий рівень ліквідності та платоспроможності.

У фінансовій звітності суб'єктів сфери охорони здоров'я Польщі передбачено розрахунок двох коефіцієнтів ліквідності: поточної та швидкої. Показник поточної ліквідності надає інформацію про те, скільки разів поточні активи зможуть покрити поточні зобов'язання. Значення показника має бути в межах 1,3–2,0; окремі джерела визначають 1,5–2,0 [3, с. 511].

Коефіцієнт швидкої ліквідності, надає інформацію про можливість покриття короткострокових зобов'язань оборотними активами без запасів і короткострокових нарахувань, повинен коливатися в діапазоні 1–1,2 [16, с. 60-61].

Наступним етапом оцінки фінансового стану лікарняного закладу охорони здоров'я є аналіз фінансових результатів, табл. 6.

Аналіз фінансових результатів підтвердив, що чистий дохід від реалізації послуг у 2022 р., порівняно з 2020 р., збільшився на 815416 тис. грн або у 2,7 рази. Операційні витрати у 2022 р. відсутні, тоді як у 2020 р. склали 415230 тис. грн, а в 2021 р. – 675466 тис. грн.

Таблиця 6.
Аналіз фінансових результатів діяльності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА»
за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)*

Показник	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. у % до 2020 р.
	сума, тис. грн	час- тка, %	сума, тис. грн	час- тка, %	сума, тис. грн	час- тка, %	
А	1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	304505	X	-	X	815416	X	у 2,7 р. б.
Операційні витрати	415230	100	675466	100	-	-	X
у тому числі:							
а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	415230	100	675466	100	-	-	X
б) адміністративні витрати	-	-	-	-	-	-	-
в) витрати на збут	-	-	-	-	-	-	-
г) інші операційні витрати	-	-	-	-	-	-	-
Валовий збиток	110725	X	675466	X	815416	X	у 7,4 р. б.
Інші операційні доходи	128293	X	13957	X	206392	X	у 1,6 р. б.
Інші операційні витрати	-	X	-	X	943086	X	X
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	17568	X	(661509)	X	78722	X	у 4,5 р. б.
Фінансові та інвестиційні доходи	-	X	-	X	-	X	-
Інші фінансові доходи	-	X	687210	X	-	X	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	17568	X	25701	X	78722	X	у 4,5 р. б.
Чистий фінансовий результат: прибуток	17568	X	25701	X	78722	X	у 4,5 р. б.
У % до чистого доходу від реалізації продукції	X	5,8	X	-	X	9,7	X

* Сформовано авторами на основі даних звітів про фінансовий стан КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Протягом аналізованих років лікарня отримувала валовий збиток: у 2020 р. – 110725 тис. грн, у 2021 р. – 675466 тис. грн, у 2022 р. – 815416 тис. грн, величина якого зросла у 7,4 рази.

Позитивними змінами є збільшення інших операційних доходів у 1,6 рази. Фінансовий результат від операційної діяльності – прибуток, величина якого збільшилася у 4,5 рази. У 2021 р. були наявні інші фінансові доходи – 687210 тис. грн. Чистий фінансовий результат – прибуток: у 2020 р. – 17568 тис. грн, у 2021 р. – 25701 тис. грн, у 2022 р. – 78722 тис. грн.

Важливе значення має аналіз елементів операційних витрат, табл. 7.

Таблиця 7.

**Динаміка елементів операційних витрат КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА»
 за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)***

Назва статті	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 р від 2020 р.	
				тис. грн	у %
А	1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	146698	253035	257418	+110720	у 1,8 р. б.
Витрати на оплату праці	191384	284193	487746	+296362	у 2,5 р. б.
Відрахування на соціальні заходи	42539	63014	105681	+63142	у 2,5 р. б.
Амортизація	30538	28035	74024	+43486	у 2,4 р. б.
Інші операційні витрати	4071	47189	18217	+14146	у 4,5 р. б.
Разом	415230	675466	943086	+527856	у 2,3 р. б.

* Сформовано авторами на основі даних звітів про фінансовий стан КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

З даних таблиці 7 можна побачити, що на кінець 2022 р., порівняно з 2020 р., збільшився підсумок елементів операційних витрат на 527856 тис. грн або у 2,3 рази.

Найбільшу величину в складі елементів операційних витрат займають витрати на оплату праці: у 2020 р. – 191384 тис. грн, у 2021 р. – 284193 тис. грн, у 2022 р. – 487746 тис. грн, сума яких зросла у 2,5 рази.

Найменші суми припадають на інші операційні витрати: у 2020 р. – 4071 тис. грн та в 2022 р. – 18217 тис. грн.

Одне з найважливіших значень в діяльності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» відіграє забезпечення основними засобами.

У 2018 році лікарню оснастили великою кількістю сучасного обладнання з Японії, завдяки чому з'явилися можливості проводити всі види операцій. Медичний комплекс став одним з найпрогресивніших в Україні.

Лікарня у короткостроковій перспективі планує відкрити реабілітаційний центр для тяжко травмованих військових.

Проведемо аналіз показників функціонального стану основних засобів, табл. 8.

Як свідчать дані таблиці 8, у 2022 р., порівняно з 2020 р., у лікарні загальна вартість основних засобів, що надійшли збільшилася на 138101 тис. грн або в 2,7 рази, що відбулося переважно за рахунок збільшення вартості машин та обладнання на 124332 тис. грн або в 2,6 рази.

Таблиця 8.
Динаміка формування основних засобів у КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА»
за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)*

Групи основних засобів	Надійшло						Зміни (+,-) 2022 р. до 2020 р.		
	2020 р.		2021 р.		2022 р.		суми, тис. грн	питомої ваги пунктів	у %
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн.	у % до підсумку			
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Машини та обладнання	79903	98,5	73725	90,7	204235	93,2	+124332	-5,3	у 2,6 р. б.
Транспортні засоби	-	-	6260	7,7	2411	1,0	+2411	+1,0	X
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	103	0,1	28	0,1	52	0	-51	-0,1	-50,5
Малоцінні необоротні матеріальні активи	979	1,2	1064	1,3	6277	2,9	+5298	+1,7	у 6,4 р. б.
Інші необоротні матеріальні активи	150	0,2	174	0,2	6261	2,9	+6111	+2,7	у 41,7 р. б.
Разом	81135	100,0	81251	100,0	219236	100,0	+138101	X	у 2,7 р. б.

* Сформовано авторами на основі даних приміток до річної фінансової звітності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Рух основних засобів крім надходження, передбачає ще й їх вибуття, що й проаналізуємо в наступній табл. 9.

Таблиця 9.
Динаміка вибуття основних засобів у КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА»
за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)*

Групи основних засобів	Вибуло						Зміни (+,-) 2022 р. до 2020 р.		
	2020 р.		2021 р.		2022 р.		суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у %
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку			
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Будинки, споруди, передавальні пристрої та	90	9,2	129	1,3	-	-	-90	-9,2	-100
Машини та обладнання	695	70,9	1349	14,0	378	50,3	-317	+20,6	-45,6
Транспортні засоби	4	0,4	7874	81,9	-	-	-4	-0,4	-100
Інструменти,	4	0,4	3	0	6	0,8	+2	+0,4	+50

Групи основних засобів	Вибуло						Зміни (+,-) 2022 р. до 2020 р.		
	2020 р.		2021 р.		2022 р.		суми , тис. грн	пито- мої ваги, пунк- тів	у %
	сума, тис. грн	у % до підсумк у	сума, тис. грн	у % до підсумк у	сума , тис. грн	у % до підсумк у			
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
прилади, інвентар (меблі)									
Бібліотечні фонди	-	-	5	0	-	-	-	-	-
Малоцінні необоротні матеріальні активи	128	13,1	189	1,9	226	30,0	+98	+16,9	у 1,8 р. б.
Інші необоротні матеріальні активи	59	6,0	81	0,9	142	18,9	+83	+12,9	у 2,4 р. б.
Разом	980	100,0	9630	100,0	752	100,0	-228	0	-23,3

* Сформовано авторами на основі даних приміток до річної фінансової звітності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Згідно даних табл. 9, на кінець 2022 р., порівняно з 2020 р., спостерігається зменшення вартості вибуття основних засобів на 228 тис. грн або 23,3 %. Вартість машин та обладнання, що вибули скоротилася на 317 тис. грн або на 45,6 %. Збільшилася величина вибуття малоцінних необоротних матеріальних активів на 98 тис. грн або у 1,8 рази, інших необоротних матеріальних активів – на 83 тис. грн або у 2,4 рази, інструментів, приладів, інвентарю (меблів) – на 2 тис. грн або 50 %.

Важливе значення має аналіз показників руху основних засобів, табл. 10.

За даними таблиці 10 можна побачити позитивну тенденцію щодо переважання надходження над вибуттям основних засобів протягом 2020 – 2022 рр. Річний приріст збільшився на 138329 тис. грн або у 2,7 рази. Коефіцієнт вибуття зменшився на 0,0023.

Негативними змінами є зменшення значення коефіцієнта оновлення на 0,041, який характеризує частку нових засобів у загальній їхній масі на кінець року Сума нарахованого зносу зростає: на початок року – на 57988 тис. грн, а на кінець – на 99710 тис. грн.

Коефіцієнт вибуття – характеризує частку вибутих протягом року основних засобів, до повної вартості їх на початок року, його значення зменшилося на 0,0023, що є позитивним результатом використання основних засобів.

Для покращення функціонального стану основних засобів лікарні необхідно збільшити надходження основних засобів, що сприятиме покращенню значень коефіцієнта оновлення.

Таблиця 10.

**Динаміка руху та функціонального стану основних засобів
КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)***

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Оцінка за динамікою (+,-) 2022 р. від 2020 р.	
				абсолютне , тис. грн	відносне, %
А	1	2	3	4	5
Вихідна інформація тис. грн.					
Залишкова вартість основних засобів на початок року	327259	376311	1107561	+780302	у 3,4 р. б.
Надійшло за рік	81135	81251	219236	+138101	у 2,7 р. б.
Уцінка зносу	565	701627	7183	+6618	у 12,7 р. б.
Вибуло за рік	980	9630	752	-228	-23,3
Залишкова вартість основних засобів на кінець року	376311	1107561	1252021	+875710	у 3,3 р. б.
Нарахована амортизація за рік	30538	419998	66841	+36303	у 2,2 р. б.
Знос основних засобів:					
а) на початок року	188810	218693	246798	+57988	у 1,3 р. б.
б) на кінець року	218693	246798	318403	+99710	у 1,5 р. б.
Показники руху основних засобів					
Річний приріст (+) або зменшення (-), тис. грн.	+80155	+71621	+218484	+138329	у 2,7 р. б.
Коефіцієнт оновлення	0,216	0,073	0,175	-0,041	-19,0
Коефіцієнт вибуття	0,003	0,026	0,0007	-0,0023	-76,7
Коефіцієнт приросту	0,245	0,190	0,197	-0,048	-19,6

* Сформовано авторами на основі даних приміток до річної фінансової звітності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Будівництво будинків і споруд, придбання основних засобів, інших об'єктів нерухомості, а також нематеріальних активів здійснюють за рахунок капітальних інвестицій. Проаналізуємо динаміку та структуру капітальних інвестицій лікарні, табл. 11.

Таблиця 11.

**Динаміка капітальних інвестицій КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА»
за 2020 – 2022 рр. (станом на кінець року)***

Найменування показника	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) 2022 р. до 2020 р.	
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8
Капітальне будівництво	-	-	15738	100,0	52133	100,0	+52133	X
Придбання (виготовлення) основних засобів	15047	100,0	-	-	-	-	-15047	X
Всього	15047	100,0	15738	100,0	52133	100,0	+37086	у 3,5 р. б.

* Сформовано авторами на основі даних приміток до річної фінансової звітності КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» за 2020 – 2022 рр.

Аналіз динаміки капітальних інвестицій дає змогу зробити висновок, що на кінець 2022 р., порівняно з 2020 р., обсяг капітальних інвестицій КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» збільшився на 37086 тис. грн. або в 3,5 рази.

Позитивним є здійснення капітального будівництва протягом 2021 – 2022 рр., обсяг якого на кінець 2022 р. склав 52133 тис. грн.

Негативним є відсутність придбання основних засобів за власні кошти протягом 2021 – 2022 рр., що пов'язано з отриманням медичного обладнання, інструментів, меблів у вигляді благодійної й гуманітарної допомоги від вітчизняних та іноземних благодійних організацій, великих українська мереж супермаркетів, банків та інших суб'єктів господарювання.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз показав, що КП «ДОКЛ ІМ. МЕЧНИКОВА» є прибутковим, фінансово стійким та платоспроможним лікувальним закладом охорони здоров'я із досить високим рівнем забезпечення основними засобами, які займають найбільшу питому вагу в структурі його майна. Протягом 2021 – 2022 рр. відсутнє придбання основних засобів за рахунок власних коштів. З метою поповнення основних засобів, зокрема медичного обладнання доцільно нарощувати обсяги грошових коштів, у тому числі від надання платних медичних послуг. Позитивним фактором є здійснення та збільшення капітального будівництва протягом 2021 – 2022 рр., що позитивно впливає на економічний розвиток лікарні.

Подяки. Висловлюємо щирі подяки Сергію Риженку, гендиректору КП «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня ім. І. Мечникова» за надану можливість проходження виробничої практики в бухгалтерії лікарні та дозвіл на використання даних фінансової звітності лікувального закладу під час написання Звіту з практики та підготовки даної статті.

Список використаних джерел

1. Wrzosek, S. (2006). Zarządzanie finansami w przedsiębiorstwie. Wrocław: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.
2. Krakowińska, E. (2006). Analiza wydatków na ochronę zdrowia w Polsce i w wybranych krajach Unii Europejskiej. *Studia i Materiały – Wydział Zarządzania UW, 1*, 37 – 49.
3. Wielicka-Gańczarczyk, K. (2015). Problematyka stosowania wskaźników ekonomicznych w ocenie kondycji finansowej podmiotów leczniczych. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, 78*.
4. Pomykalska, B., Pomykalski, P. (2007). Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Kotowska, B., Uziębło, A., Wyszowska-Kaniewska, O. (2013). Analiza finansowa w przedsiębiorstwie. Warszawa: CeDeWu.
6. Romanowska M, Kowalik J. (2017). «Ocena kondycji finansowej sektora ochrony zdrowia». *Studia i Prace*. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=589368> (дата звернення: 15.04.2024).
7. Черниш С. С. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану на вітчизняних підприємствах. *Інноваційна економіка*. 2012. № 5. С. 142 – 146.
8. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 662 с.
9. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Петряєва З. Ф. Курс економічного аналізу: підручник для студентів ВНЗ. Харків: Легас, 2004. 266 с.
10. Фінансовий аналіз: [навч. посіб.] / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька; вид. 2-е, без змін. К.: КНЕУ, 2009. 592 с.

11. Бланк І. О. Основи фінансового менеджменту. Київ: Ніка-Центр: Ельга, 1999. Т. 2. 512 с.
12. Черненко К. П., Семененко Г. М., Луконін О. В. Оцінка фінансового стану медичного закладу в умовах реформи фінансування системи охорони здоров'я. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8449> (дата звернення: 15.04.2024).
13. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19 – 20. С. 96 – 102
14. Білик М. Д., Котов І. Л. Фінансовий стан підприємства: теорія, методика. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 5. С. 86 – 92.
15. Дем'яненко М. Я., Лузан Ю. Я. та ін. Фінансовий словник-довідник / за редакцією Дем'яненка М. Я. К.: ІАЕУААН, 2005. 507 с.
16. Gabrusewicz, W. (2014). *Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Teoria i zastosowanie*. Warszawa: PWE.

References

1. Wrzosek, S. (2006). *Zarządzanie finansami w przedsiębiorstwie*. Wrocław: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.
2. Krakowińska, E. (2006). Analiza wydatków na ochronę zdrowia w Polsce i w wybranych krajach Unii Europejskiej. *Studia i Materiały – Wydział Zarządzania UW, 1*, 37–49.
3. Wielicka-Gańczarczyk, K. (2015). Problematyka stosowania wskaźników ekonomicznych w ocenie kondycji finansowej podmiotów leczniczych. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, 78*.
4. Pomykalska, B., Pomykalski, P. (2007). *Analiza finansowa przedsiębiorstwa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Kotowska, B., Uziębło, A., Wyszowska-Kaniewska, O. (2013). *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*. Warszawa: CeDeWu.
6. Romanowska M, Kowalik J. (2017). «Ocena kondycji finansowej sektora ochrony zdrowia». *Studia i Prace WNEIZ US 47/1:251-260*. available at: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=589368>.
7. Chernysh, S. S. (2012). Problems with applying methodical tools for the financial position analysis at domestic enterprises. *Innovative economy, 5*, 142–146.
8. Savvytska, H. V. (2010). *Economic analysis of enterprises' activities*. Kyiv: Kyiv National Economic University.
9. Prokopenko, I. F., Hanin, V. I., & Petriaieva, Z. F. (2004). *The economic analysis coursebook*. Kharkiv: Lehas.
10. Bilyk, M. D., Pavlovska, O. V., Prytuliak, N. M. & Nevmerzhytska, N. Yu. (2009). *Financial analysis*. Kyiv: Kyiv National Economic University.
11. Blank, I. O. (1999). *Financial management basics*. Kyiv: Nika-Tsentr: Elga.
12. Chernenok, K., Semenenko, H. & Lukonin, A. (2020). Assessment of the financial condition of a medical institution in the context of health care financing reform. *Efektivna ekonomika, 12*. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8449>.
13. Chepka, V. V., Sviderska, I. M., & Havrylenko, Yu. O. (2020). Financial status of the enterprise: theoretical basis. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid, 19-20*, 96-102.
14. Bilyk, M. D., & Kotov, I. L. (2013). Financial position of enterprises: the theory and methodical tools. *Marketing Relations Development in Ukraine, 5*, 86–92.
15. Demianenko, M. Ya., & Luzan, Yu. Ya (Eds.). (2005). *Financial reference book*. Kyiv: Institute of Agrarian Economics, the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine.
16. Gabrusewicz, W. (2014). *Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Teoria i zastosowanie*. Warszawa: PWE.